

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2015-

7. desember 2023

Marin Energi Testsenter AS - Demonstrasjonsanlegg for flytende energiproduksjon - klagesak

Bakgrunn

Ved Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vedtak av 20. september 2022 fikk Marin Energi Testsenter AS (MET) konsesjon for utvidelsen av demonstrasjonsanlegget for flytende energiproduksjon med tilhørende nettilkobling utenfor Karmøy. Konsesjonen omfatter seks testplasser med samlet installert effekt på inntil 82,7 MW, og en 66 kV kabel fra demonstrasjonsanlegget til Skudeneshavn transformatorstasjon. Den syvende plassen, hvor Zefyros er ankret opp, har en egen konsesjon. Det ble samtidig gitt samtykke til ekspropriasjon. Søknad om forhåndstiltredelse vil bli behandlet når skjønn eventuelt er begjært.

En testplass kan brukes til å teste forskjellige typer teknologier, fra flytende havvindturbiner til bølge-, havstrøm- og flytende solkraftverk. MET ønsker på sikt å se på løsninger for energilagring, i form av uttesting av batteri- og hydrogenproduksjonsteknologi på testplassene.

MET ønsker mulighet for å teste opp mot 300 meter høye turbiner, med installert effekt på inntil 20 MW. Totalt ønskes det et tak på 85 MW når en ser denne konsesjonen og konsesjonen for Zefyros (2,3 MW) under ett. Dette betyr at det søkes om en ramme på 82,7 MW som kan fordeles på de seks plassene etter behov. Én av plassene er allerede i bruk av vindturbinen Tetraspar (3,6 MW).

NVEs vedtak ble påklaget av Statsforvalteren i Rogaland, Forum for natur og friluftsliv Rogaland (FNF Rogaland), Norges Miljøvernforbund avd. Haugaland, Nei til havvind ved Utsira, Karmøy og Bokn, Rødt Haugaland og Motvind Norge. MET kommenterte klagen ved brev av 28. oktober 2022.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Gro Caroline Sjølie
22 24 62 91

NVE fant ikke grunnlag for å endre vedtaket og sendte saken til Olje- og energidepartementet ved brev av 20. mars 2023.

Departementets vurdering

Part eller rettslig klageinteresse

Det følger av forvaltningsloven § 28 første ledd at et enkeltvedtak kan påklages av part eller annen med rettslig klageinteresse. Spørsmålet om det foreligger rettslig klageinteresse er avhengig av om klager har en viss aktuell tilknytning til saken og saksutfallet.

Dersom klageren ikke er part eller har rettslig klageinteresse skal klagen avvises, jf. forvaltningsloven § 34 første ledd første punktum. Formålet med å avvise klager dersom det ikke foreligger rettslig klageinteresse, er i første rekke av hensyn til å få avsluttet saken både for forvaltningen og for eventuelle tredjeparter

Hvem som er part eller har rettslig klageinteresse avgjøres etter en konkret vurdering i den enkelte sak. Med part i saken menes en person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder. Departementet mener at *Rødt Haugaland* ikke er part i saken da denne saken ikke retter seg mot eller direkte gjelder partiet.

Rettslig klageinteresse forutsetter en kvalifisert tilknytning til vedtaket. Det innebærer at vedtaket enten må være av betydning for klagerens rettigheter og/eller plikter, eller at klageren har en så sterk faktisk eller økonomisk interesse i saken at det er rimelig at vedkommende får klage vedtaket inn for et overordnet forvaltningsorgan. Politiske partier tar stilling til en rekke spørsmål innenfor mange samfunnsområder. Utgangspunktet er derfor at de ikke har tilstrekkelig tematisk tilknytning til enkeltsaker som denne saken, til å kunne ha rettslig klageinteresse. Det er også en alminnelig forutsetning at politiske partier først og fremst bør påvirke offentlige vedtak innenfor den politiske arena. Departementet mener derfor at *Rødt Haugaland* ikke har tilstrekkelig tilknytning til saken, og kan dermed ikke anses for å ha rettslig klageinteresse.

Klagen fra *Rødt Haugaland* avvises, jf. forvaltningsloven § 34 første ledd første punktum.

Manglende kunnskapsgrunnlag

Flere klageparter anfører at METs søknad har for dårlig kunnskapsgrunnlag. Det vises til at området har mange naturverdier og at det går et stort fugletrekk gjennom området.

MET skriver at kunnskapsgrunnlaget er bygget på eksisterende informasjon fra blant annet Havforskningsinstituttet, NINA og andre forskningsinstitusjoner.

Departementets saksbehandling bygger på følgende grunnlag:

- Konesjonssøknad fra MET av 10. juni 2021 med konsekvensutredninger. Oppdatert konsesjonssøknad med tilleggsopplysninger av 17. januar 2022.

- NVEs samlede konsesjonsbehandling og all dokumentasjon i den forbindelse, jf. NVEs bakgrunn for vedtak av 20. september 2022
- Naturbase
- Artsdatabanken
- Høringsinnspill

Departementet har vurdert utredningene i lys av foreliggende informasjon med utgangspunkt i naturtyperegistreringer i *Naturbase*. For øvrig viser departementet til NVEs vurdering av konsekvensutredningene i kapittel 3 i NVEs «Bakgrunn for vedtak» av 20. september 2023.

Etter departementets vurdering gir den samlede dokumentasjon i denne saken det kunnskapsgrunnlag som er tilstrekkelig for å drøfte og vurdere virkningene av demonstrasjonsanlegget på naturmangfoldet. Den samlede dokumentasjon gir også et godt og tilstrekkelig grunnlag for den overordnede avveining av alle relevante hensyn som skal skje etter havenergiloova og energiloven, jf. også prinsippet i forvaltningsloven § 17 om utrednings- og informasjonsplikten.

Manglende konsekvensutredninger

Flere klageparter anfører at METs søknad ikke tilfredsstillende kravene til en konsekvensutredning.

Konsesjonsmyndighetene skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før det kan fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Omfanget av innholdet i konsekvensutredningen må sees i sammenheng med forvaltningens alminnelige plikt til en forsvarlig saksutredning etter bestemmelsen i § 17. Etter NVEs vurdering er konsekvensutredningens omfang tilstrekkelig. Departementet er enig i denne vurderingen og viser til NVEs «Bakgrunn for vedtak» av 20. september 2022 kapittel 3.4. NVE skriver at det også tillegges vekt at anlegget vil benyttes til å innhente mer kunnskap om hvordan flytende havvind og andre fornybare energiproduksjonsteknologier vil påvirke naturmangfoldet gjennom krav om undersøkelsesprogram, jf. konsesjonens vilkår nr. 18.

Videre vil NVE ha mulighet til å pålegge konsesjonær ytterligere undersøkelser av mulige virkninger og nye vilkår for anlegget, dersom det foreligger sterke samfunnmessige interesser, jf. konsesjonens vilkår nr. 6 og 17.

Etter departementets vurdering er konsekvensutredningens omfang tilstrekkelig og departementet slutter seg til NVEs vurdering.

Manglende beskrivelser av tiltaket

Flere av klagerne anfører at det mangler en utfyllende beskrivelse av hva som skal testes. Det anføres at ettersom det er vanskelig å forestille seg hva som tenkes utplassert, bør det ikke være mulig å gi konsesjon til tiltaket.

MET skriver i kommentar til klagerne at dette er et demonstrasjonsanlegg som det er planlagt

at skal teste ny teknologi over de neste 25 årene. For et slikt tidsperspektiv, samt variasjon i potensielle testobjekter, er det ikke mulig å gi en detaljert beskrivelse av aktuelle teknologier og testobjekter.

NVE er uenig med klagerne om at det ikke kan gis konsesjon uten en såpass detaljert beskrivelse som det etterspørres. Utvikling av havbasert energiproduksjon har gjennom årene gitt mange forskjellige konsepter i tillegg til flytende havvind. Hvis man skulle kreve detaljerte beskrivelser, ville man ekskludert en rekke konsepter som per dags dato er på tegnebrettet, eller vil kunne bli aktuelle i fremtiden. Departementet er enig med NVE at det kan gis konsesjon som sikrer fleksibilitet mht. hvilke teknologier som kan testes ut innenfor konsesjonsområdet. Departementet vil imidlertid bemerke at det med fordel kunne kommet noe tydeligere fram i anleggskonsesjonen at det er snakk om ulike teknologier for produksjon av fornybar energi til havs, men finner det ut ifra sammenhengen mellom søknaden, NVEs «bakgrunn for vedtak» og anleggskonsesjonen, ikke nødvendig å gjøre endringer i anleggskonsesjonen.

For å sikre den nødvendige myndighetsbehandlingen av de ulike anleggene som fleksibiliteten i konsesjonen åpner for, står det i anleggskonsesjonens vilkår nr. 11 at det skal utarbeides en detaljplan for hver enkelt innretning som ønskes testet ved demonstrasjonsanlegget, og at anleggsarbeidet ikke kan starte før detaljplan er godkjent av NVE. Departementet mener at dette vilkåret vil sikre forutsigbarhet og en grundig behandling av de enkelte testanleggene når de skal avklares nærmere. Departementet er enig i NVEs vurdering og legger avgjørende vekt på at det er stilt krav om en detaljplan for prosjektet før utbygger kan starte arbeidet.

Høring, høringsparter og behandling av høringsinnspill

Flere klageparter anfører at NVE ikke har tatt hensyn til innkomne høringsinnspill, og at dette er en saksbehandlingsfeil. Klagerne mener at NVEs vurdering av Karmøy kommunes og Rogaland fylkeskommunes mening om tiltaket er feil. De anfører at det er begått saksbehandlingsfeil hos kommunen og at fylkeskommunenes svar er vektet feil. Videre skriver Motvind Norge at Petroleumstilsynet (Ptil), Havforskningsinstituttet (HI) og Forsvaret ikke har vært involvert i prosessen.

NVE skriver at de vurderer all informasjon som spilles inn ved høring, men at det i oversendelsesbrevet kun er de viktigste merknadene som blir oppsummert. Alle høringsinnspill som kom inn i høringsperioden, inngår i NVEs beslutningsgrunnlag i saken. Videre skriver NVE at de vektlegger innspill fra lokale og regionale myndigheter høyt i sine vurderinger. Det er de folkevalgte som er øverste beslutningsmyndighet, og det er de som vedtar hva høringsuttalelser skal gå ut på. NVE går ikke inn i en gyldighetsvurdering av kommunenes og fylkeskommunenes høringsuttalelser.

Om manglende involvering av de tre nevnte organisasjonene, er det kun Ptil som ikke direkte har mottatt brev som gjelder høring av konsesjonen. Både Forsvarsbygg og HI fikk saken på høring. NVE mottok ingen høringsinnspill fra disse innen utløpet av høringsfristen. NVE

mener at beslutningsgrunnlaget er tilstrekkelig uten innspill fra Ptil. Ptils virksomhetsområde er mest relevant for detaljplanlegging av de enkelte testinstallasjonene og videre operasjonelle forhold i etablerings-, drifts- og nedleggingsfasene, fremfor konsesjonsbehandling. Departementet er enig i denne vurderingen.

Rette konsesjonær

Motvind Sørvest og Norges Miljøvernforbund anfører at konsesjonen er gitt til feil aktør. Det vises til at MET kun søker om konsesjon og leier denne til andre selskaper, og at MET dermed ikke kan tildeles konsesjon etter havenergilova.

MET viser til at MET vil være konsesjonseier, ansvarlig utbygger og en aktiv part for alle prosjektene som opererer under deres konsesjoner. MET vil ikke eie de enkelte turbinene, men vil eie selve testanlegget og tilhørende infrastruktur.

NVE skriver at de forholder seg til MET som konsesjonær. Energiloven § 3-1 er ikke i veien for at MET som konsesjonær samarbeider med andre leverandører. MET er ansvarlig for etterlevelse og oppfølging av regelverk og konsesjonen. Dersom en annen aktør skal overta ansvaret for drift av vindkraftverket, må det søkes om overføring av konsesjon. Departementet er enig i denne vurderingen og legger til grunn at det er MET som er konsesjonær, med hva dette innebærer av rettigheter og plikter.

Offentlighetsloven og arkivforskriften

Norges Miljøvernforbund (NMF) anfører at NVE har påvirket saksbehandlingen i Karmøy formannskap ved at innsendte høringssvar fra organisasjonene Birdlife Norge og Norges Miljøvernforbund ikke ble med i NVEs oversikt over saksdokumenter tilgjengeliggjort for kommunen. NMF mener at anmerkninger som var viktige for saksbehandling og vedtak i kommunen derfor var manglende.

Årsaken til at disse høringssvarene ikke ble inntatt i saksdokumentene fremlagt for behandling i formannskapet, var etter det departementet har fått opplyst, at NVE for disse to organisasjonene, journalførte de innkomne høringssvarene som innkommet fra den privatpersonen som sto som avsender og ikke fra organisasjonen vedkommende representerte.

NMF anfører videre at høringsinnspillene ikke er tilgjengelig for innsyn, og at dette i sum er et klart brudd på offentlighetsloven og arkivforskriften, uten at det refereres til hvilke bestemmelser som de mener er brutt.

NVE skriver at de er enig i at de innkomne høringsuttalelsene burde ha blitt registrert med organisasjonenes navn, men at dette ikke er et brudd på offentlighetsloven eller arkivforskriften. NVE kan uansett ikke se at feil ved journalføringen av høringsuttalelser kan ha vært av betydning for konsesjonsvedtakets innhold. Momentene som både NMF og Birdlife hadde i sine høringsuttalelser fantes også i andre høringsuttalelser, og er dermed kjent. Departementet er enig i denne vurderingen.

Føre-var-prinsippet

Flere av klagerne anfører at naturmangfoldloven § 9 ikke er tilstrekkelig vektlagt, og at det derfor ikke bør gis konsesjon. Blant annet viser Statsforvalteren i Rogaland til at demonstrasjonsanlegget ligger i influensområdet til en svært viktig trekkroute for fugl.

Av naturmangfoldloven § 9 følger det at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger det en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

MET opplyser at de jobber tett med både universiteter og forskningsinstitusjoner for å finne tekniske løsninger som kan bidra til økt kunnskap og erfaring rundt havvind. I søknaden poengterer MET at demonstrasjonsanlegget vil kunne teste nye antikollisjonsteknologier og avbøtende tiltak, og implementerer disse løsningene permanent ved dokumentert effekt. Det trekkes også frem at overvåkningsteknologier, slik som SPOOR¹, kan testes og benyttes ved anlegget, for å gi et bedre kunnskapsgrunnlag om fuglers oppførsel rundt turbiner samt fremme nye måter å gjennomføre kartlegginger av fuglers bevegelser og trekkruiter. MET har også fremhevet at det foreslåtte prosjektet på flaggermus og avbøtende tiltak i søknadens vedlegg 8, vil kunne bidra til å få en bedre forståelse av flaggermusenes bevegelser og trekkmønster i Rogaland. Etter departementets vurdering er dette et godt utgangspunkt for videre arbeid med undersøkelsesprogram og tilrettelegging for større forskningsarbeid.

NVE har i bakgrunn for vedtak gjort vurderinger av demonstrasjonsanleggets påvirkning, og om føre-var-prinsippet er relevant. NVE konstaterer at fugletrekkene langs norskekysten ikke er tilstrekkelig kartlagt, og at det mangler langtidsdata for trekk forbi området. Det er dermed usikkerhet om både trekkenes omfang og konsekvensen av demonstrasjonsanlegget. Denne usikkerheten tilsier at det er viktig å vurdere føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

NVE skriver videre at erfaringene fra studier ved eksisterende havbaserte vindkraftverk viser at fugler på trekk i stor grad unnviker vindturbiner. Denne konklusjonen er gjennomgående i de studiene NVE kjenner til. En stor andel av fuglene utviser såkalt «makrounnvikelse», der de flyr rundt hele planområdet, og de aller fleste av fuglene som flyr i rotorhøyde, «mikrounnviker» selve rotorarealet på vindturbinene. Etter NVEs vurdering er demonstrasjonsanlegget ikke av en slik størrelse at det alene kan føre til bestandeffekter eller omfattende barriereeffekter for de store fugletrekkene langs norskekysten. Sammen med andre vindkraftverk kan imidlertid virkningene bli større. Dette vurderes i NVEs kapittel om sumvirkninger og samlet belastning.

---

¹ Fuglerapport med SPOOR-kamera. I dag er det en som er rettet mot den eksisterende vindturbinen Tetraspar.

Etter NVEs vurdering vil demonstrasjonsanlegget utgjøre et relativt lite bidrag til sumvirkningene for fugl, flaggermus, marine arter og naturtyper, og NVE finner derfor at forvaltningsmålene i naturmangfoldloven ikke blir påvirket.

Departementet er enig med NVE i at studier av fugle- og flaggermuskollisjoner og unnvikelse, sammen med uttesting av avbøtende tiltak for disse, kan være et vesentlig positivt bidrag til utbyggingen som er planlagt på Utsira Nord og andre steder. Det er også behov for mer kunnskap om virkninger på marine arter og naturtyper.

Departementet mener det er viktig å bruke demonstrasjonsanlegg til slike studier. Det bør derfor legges til rette for at forskjellige aktører kan gjennomføre studier knyttet til anlegget. Det settes vilkår om at konsesjonæren skal gjennomføre etterundersøkelser, blant annet for å kunne gjennomføre avbøtende tiltak dersom virkningene av demonstrasjonsanlegget blir større enn forventet. Med ny kunnskap fra demonstrasjonsanlegget kan sumvirkningene av den norske havvindsatsingen bli redusert.

Selv om det finnes usikkerheter rundt påvirkningene fra havvind på natur- og miljøverdier, vurderte NVE at fordelene ved å gi konsesjon ville være større enn ulempene. Vilkår nr. 18, om innhenting av kunnskap gjennom et undersøkelsesprogram, anses som viktig for konsesjonen, og vil kunne gi verdifull informasjon om både fugletrekket og påvirkningen som havvind har. Videre vil NVE ha mulighet til å pålegge konsesjonær ytterligere undersøkelser av mulige virkninger og nye vilkår for anlegget, dersom det foreligger sterke samfunnsmessige interesser, jf. konsesjonens vilkår nr. 6 og 17.

Departementet er enig i disse vilkårene. I forbindelse med uttesting av teknologi for energiproduksjon, må det iverksettes utprøving av metoder for å redusere negative effekter på naturmangfoldet, for eksempel merking av vindturbinblader og videoovervåking som stopper turbinene når store fugletrekk passerer. Utprøving av slike metoder må ha saklig sammenheng med testanlegget og kostnaden må stå i rimelig forhold til tiltakets skadevirkninger og til nytten av utprøvingen.

Departementet mener også at det må gjennomføres overvåking både av det internasjonale trekket av fugl gjennom området og fugl som trekker lokalt fra de aktuelle naturreservatene i nærheten. Dette vil gi bedre kunnskap om de store mengdene trekkende fugl og hvordan de eventuelt påvirkes av installasjonene. Det samme gjelder for sjøfuglene som har direkte tilknytning til området ved hekking, matsøk og overvintring. Denne overvåkingen og delen av undersøkelsesprogrammet bør koordineres med annen forskning som skjer på fugl og havvind. Dette skal inngå i vilkår 18 i anleggskonsesjonen om undersøkelsesprogram.

Departementet konstaterer at fugletrekkene langs norskekysten ikke er tilstrekkelig kartlagt, og at det mangler langtidsdata for trekk forbi området. Det er dermed usikkerhet om både trekkenes omfang og konsekvensen av demonstrasjonsanlegget. Departementet legger imidlertid vekt på at dette er et testanlegg med relativt få testobjekter, og med nevnte vilkår

vurderer departementet at naturmangfoldloven § 9 blir ivaretatt, og at det derfor kan gis konsesjon.

Samlet belastning

Flere av klagepartene anfører at vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 10 om at tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Konsesjonsmyndighetene er ansvarlig for å gjøre vurderinger av naturmangfoldloven § 10, og skal se tiltaket i sammenheng med andre relevante tiltak i området. NVE skriver at det nærmeste etablerte vindkraftverket er på Utsira, som ligger om lag 13 km nord for demonstrasjonsanlegget og består av to enkeltturbiner. Resterende etablerte eller planlagte vindkraftverk i regionen ligger mer enn 20 km unna. MET har også søkt om et pilotanlegg til havs i Eigersund kommune. Dette anlegget er imidlertid et mindre anlegg på kun 11,2 MW. NVE vurderer at på grunn av avstand til andre større vindkraftverk, vil ikke demonstrasjonsanlegget gi en vesentlig økt samlet belastning. Departementet er enig i denne vurderingen og anser at kravet til økosystemtilnærming og en vurdering av samlet belastning etter nml. § 10, er oppfylt.

Vurdering av SVO (Særlige verdifulle og sårbare områder) - Karmøyfeltet

Motvind Norge anfører at det mangler vurderinger av konsekvensene for SVO Karmøyfeltet. NVE skriver at selv om SVO Karmøyfeltet ikke nevnes direkte, er de registrerte natur- og miljøverdiene i området vurdert i konsesjonsbehandlingen. Videre har NVE også forholdt seg til informasjon gitt i rapporten *Eriksen m.fl. (2021) (Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i norske havområder – Miljøverdi - Havforskningsinstituttet)*, som ble publisert den 17. juni 2021. I rapporten vurderes alle SVOene, og det er kommet forslag til både nye og endrede områder. Når det gjelder SVO Karmøyfeltet, foreslår rapporten at SVOen skal slås sammen med SVO Boknafjorden og Jærestrendene, til det nye SVO NS1, og at yttergrensene endres. Forslaget innebærer at store deler av, om ikke hele, demonstrasjonsanlegget vil bli liggende utenfor NS1. Riktignok vil kabelen gå gjennom SVOen, men det vurderes at dette ikke vil føre til betydelige negative endringer for miljøverdiene. NVE vurderer at forslagene til endringer i rapporten er bygget på et godt og faglig grunnlag.

Departementet er enig med NVE i at natur- og miljøverdiene i området er vurdert, og at manglende referanse til SVO Karmøyfeltet ikke vil ha noen endret virkning på konsesjonsvedtaket.

Vurdering av Vestkysten landskapsvernområde

Flere av klagerne anfører at det ikke kan gis konsesjon på grunn av Statsforvalteren i Rogalands arbeid med opprettelse av Vestkysten landskapsvernområde på Karmøy. Det vises til at anlegget vil være i konflikt med vernet, og at nml. §§ 36 og 42 gjør at det ikke kan gis konsesjon. Turbinene vil påvirke landskapsvernområdet visuelt, og i tillegg vil sjø- og jordkabeltraseen gå gjennom området, om lag 200 meter i sjø og 30-35 meter på land.

Statsforvalteren viser til at både de eksisterende og de nye turbinene vil påvirke det visuelle preget i landskapet, og være forstyrrende på havutsikten som er en vesentlig komponent av landskapsverdiene i det foreslåtte landskapsvernområdet. I tillegg kan landskapsvernets karakter bli påvirket gjennom sjøkabelen og jordkabelen. Sjøkabelen vil påvirke bunnforholdene, og et etablert tang- og tarebelte i et område som er egnet som næringsøk for sjøfugl vinterstid. Statsforvalteren skriver videre at det i jordkabeltraseen er en liten tangvoll mellom steiner i strandsonen, som går over mot seminaturlig beiteområde. Tangvoller er viktige områder for insekt og næringsøksområde for fugl. I tillegg er seminaturlig beite vurdert som sårbar (VU). Disse naturbeitemarkene er sjeldne, og en viktig del av landskapsvernet. Tiltaket vil medføre gravearbeid som ødelegger vegetasjonsdekket dersom det ikke gjøres avbøtende tiltak. Selv om det foreslåtte tiltaket ikke påvirker en stor del av det totale landskapsvernområdet, mener Statsforvalteren at det vil påvirke en stor del av naturbeitemarken, og dermed landskapsvernområdets karakter. Statsforvalteren påpeker videre at naturbeitemarker er kjent for å ha beitemarksopp, hvor flere er rødlistet. Statsforvalteren skriver at det derfor må gjøres undersøkelser etter rødlistearter, inkludert å søke etter sopp på rett tid av året.

I henhold til nml. § 44 kan et forvaltningsorgan, når det er foretatt kunngjøring om påtenkt verneforslag, uten videre avslå en søknad om tillatelse mv. til et tiltak i et område som inngår i verneforslaget. Tillatelse kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for forslaget.

I NVEs "Bakgrunn for vedtak" kapittel 3.5 beskriver NVE vurderingene om hvorvidt det kan gis konsesjon eller ikke på grunn av opprettelsen av det nye landskapsvernområdet. I vurderingen konkluderer NVE med at det kun er kabelen som direkte vil påvirke landskapsvernområdet, og som må vurderes etter nml. § 44.

Departementet legger til grunn at turbinene vil påvirke landskapsområdet visuelt, og i tillegg vil sjø- og jordkabelen gå gjennom området, om lag 200 meter i sjø og 30-35 meter på land.

MET skriver at erfaringer med den eksisterende 22 kV kabelen i området, tilsier at en ny kabel ikke vil gi nevneverdig påvirkning. 22 kV- kabelen er også nedgravd og den vises dermed ikke i dag. MET ønsker å tilstrebe at det blir gjort minst mulig inngrep i det foreslåtte landskapsvernområdet noe som medfører at vegetasjonsdekket vil bli lagt til side og tilbakeført. Med skånsom fjerning og tilbakeføring, bør ikke gravingen føre til varige skader på vegetasjon og jordsmonn. Grøften planlegges å gå fra landfall og i relativt rett linje opp til Røyrvikvegen, for deretter å fortsette langs støttevegg på vestsiden. Grøften vil være 1,5-2 meter bred.

NVE skriver i bakgrunn for vedtak at mesteparten av kabelen vil legges direkte på sjøbunnen, men de siste hundre meterne går sjøkabelen gjennom det foreslåtte Vestkysten landskapsvernområde. Her planlegger MET at kabelen enten pløyes eller spyles ned i sjøbunnen. Fra Røyrvika går kabelen videre som jordkabel til Skudeneshavn transformatorstasjon. Overgangen fra sjø- til jordkabel gjøres med overgangsskjøt i grøft.

Departementet viser til at verneforslaget er nærmere definert i oppstartsmeldingen av 23. august 2021 fra Statsforvalteren i Rogaland. Meldingen gir en beskrivelse av verneverdier, formål med vern og mulige restriksjoner i en eventuell verneforskrift for å ta vare på verneverdiene. Verneformålet er relativt generelt definert til å ta vare på de store landskap-, kultur- og naturverdiene for ettertiden. Det er vist til at en eventuell fremtidig verneforskrift blant annet vil regulere tiltak som vesentlig kan endre det vernede landskapets karakter. Ved vurdering av tiltakets påvirkning på verneforslaget, vektlegger departementet at det konkrete verneforslaget i saken gjelder vernekategorien landskapsvern. Dette er en mild verneform som særlig skal ivareta de store trekkene i landskapet.

Departementet setter vilkår om at MET i detaljplanleggingen av tiltaket spesielt skal omtale anleggsarbeid og istandsetting i dette området, både på land og i sjø. Departementet setter videre vilkår om at masser og vegetasjonsdekket i sjø og på land skal legges skånsomt til side og tilbakeføres. Departementet forutsetter at sjø- og jordkabelen graves ned også i overgangen mellom sjø og land, og at inngrepene for øvrig tilbakeføres. Etter departementets vurdering vil kabelen derfor ikke ha nevneverdige virkninger for det foreslåtte vernet. Det kan dermed gis tillatelse til inngrepet etter energiloven, jf. nml. § 44.

Manglende HMS-regelverk

Motvind Norge anfører at det mangler et HMS-regelverk for havvind, og at det ikke står beskrevet hva slags HMS-regelverk som vil benyttes. Motvind Norge hevder dermed at det ikke kan gis konsesjon.

Departementet er uenig med klager om at manglende HMS-regelverk for havvind fører til at konsesjon ikke kan gis. Selv om det fortsatt arbeides med et HMS-regelverk for havvind, finnes det flere standarder som kan benyttes. Ved installasjon av demonstrasjonsturbinen Tetraspar ble prinsippene i OHSAS 18001 benyttet. Konsesjonsvedtaket påvirker uansett ikke tiltakshavers plikt til å finne løsninger etter gjeldende HMS-regelverk.

Nedlegging

Motvind Norge anfører at det mangler finansiell sikkerhetsstillelse for konsesjonen. De anfører at uhell som oftest skjer i begynnelsen av et prosjekt, og at sikkerhetsstillelsen må gis før anleggsarbeidene starter, og ikke etter utgangen av første driftsår, slik konsesjonens vilkår nr. 10 krever.

NVE er uenig med klager om at konsesjonens vilkår nr. 10 fører til en manglende sikkerhetsstillelse. Vilkåret er strukturert som en endelig frist, som betyr at konsesjonær må ha klart et forslag til garantistillelse innen utgangen av det første driftsåret. Dette betyr at konsesjonær må sende inn forslag om sikkerhetsstillelse før denne tid. Om et uhell eller utilsiktet hendelse skjer før dette foreligger, fristiller ikke vilkåret konsesjonær fra ansvaret om opprydding. Departementet er enig i denne vurderingen.

Vilkår om ingen anleggsarbeider i gyteperioden for NVG sild

Motvind Norge anfører at vilkåret om ingen anleggsarbeider i gyteperioden for norsk vårgytende sild (NVG sild) skal gjelde for installasjoner i demonstrasjonsanlegget, og ikke kun for kabelen. Det begrunnes med at også installasjon av forankringer og testturbiner vil kunne ha store negative konsekvenser for NVG sildens gyting.

NVE er uenig med klager om at det må inkluderes et vilkår om ingen anleggsarbeider i gyteperioden for NVG sild. NVG sild gyter hovedsakelig i perioden februar–mars, hvorpå eggene ligger på bunnen i om lag 3 uker før de klekkes, og larvene driver nordover langs kysten. Testobjektene skal forankres utenfor grunnlinjen, mens hovedparten av gyteområdet for NVG sild ligger innenfor grunnlinjen langs vestkysten av Karmøy, hvor kabeltraséen ligger. Videre er det vanskelig å forankre testobjekter utenfor Karmøy i vinterhalvåret, grunnet vær- og bølgef forhold.

Departementet er enig med NVE i at det ikke er nødvendig at anleggskonsesjonen for demonstrasjonsanlegget har et vilkår om at alle anleggsarbeider skal skje utenfor gyteperioden for NVG sild.

FNs bærekraftsmål

Motvind Norge fremmer at FNs bærekraftsmål ikke har blitt vurdert i konsesjonsbehandlingen. De viser til mål 2 – utrydde sult, 3 – god helse og livskvalitet og 14 – livet i havet, og anfører at utbygging av demonstrasjonsanlegget vil påvirke disse tre målene negativt.

NVE er uenig med klager om at den gitte konsesjonen er i strid med de nevnte punktene. Videre er det ikke per dags dato et krav til å eksplisitt vurdere bærekraftsmålene i konsesjonsbehandling. Samtidig er aktuelle vurderinger for bærekraftsmålene allerede del av de øvrige vurderingene.

Departementet kan ikke se at klagerne har kommet med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre NVEs vurdering av dette temaet utover det som er begrunnet i bakgrunn for vedtak.

Folkehelseloven

Norges Miljøvernforbund anfører at konsesjonsvedtaket er ugyldig ettersom det ikke er gjort noen vurdering av folkehelseloven, og hvordan demonstrasjonsanlegget vil påvirke folkehelsen.

Departementet kan ikke se at klagerne har kommet med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre NVEs vurdering av dette temaet utover det som er begrunnet i bakgrunn for vedtak.

Skipsfart

Flere klager anfører at sikkerhet til sjøs og risikoen for skipsfart ikke har blitt godt nok vurdert.

NVE har i bakgrunn for vedtak vurdert påvirkningen på sjøfart i området. I konklusjonen bekreftes det at en søknad etter havne- og farvannsloven må godkjennes av Kystverket før nye testobjekter kan installeres. Det anses derfor at sikkerheten til sjøs vil bli ivaretatt i denne vurderingen. Departementet viser til NVEs vurdering og slutter seg til vilkåret om godkjenning fra Kystverket.

Fordeler, ulemper og samfunnsnytte

Flere klager mener at konsesjonen mangler vurdering av fordeler, ulemper og samfunnsnytte, eller at vurderingene er feil.

NVE har i bakgrunn for vedtak gjort rede for NVEs vurderinger av både fordeler, ulemper og demonstrasjonsanleggets samfunnsnytte, som vist i bakgrunn for vedtak kapittel 4.2. Departementet viser til denne vurderingen og støtter denne.

Andre tema

Flere klager nevner negative virkninger for, eller manglende vurderinger av, andre tema i sine klager. Det vises blant annet til tema som endring fra nullalternativ, landskapsvurderinger og demonstrasjonsanleggets plassering.

Departementet kan ikke se at klagerne har kommet med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vurderingen av disse temaene utover det som er begrunnet i NVEs bakgrunn for vedtak.

Presisering av vilkår

NVE skriver i klageoversendelsen at konsesjonens vilkår nr. 5, om testperiode, trenger en språklig klargjøring. Konsesjonens vilkår nr. 5 er tiltenkt alle nye testobjekter, ikke de som allerede er etablert. Departementet er enig med NVE og vilkår 5 skal lyde:

5. Testperiode

Installasjoner som etableres etter 20. september 2022, kan testes i maksimalt 5 år sammenhengende dersom det ikke gis tillatelse til noe annet i godkjenning av detaljplan.

Ytterligere vilkår utformet av departementet

I forbindelse med uttesting av teknologi for energiproduksjon, må det iverksettes utprøving av metoder for å redusere negative effekter på naturmangfoldet, for eksempel merking av vindturbinblader og videoovervåking som stopper turbinene når store fugletrekk passerer. Utprøving av slike metoder må ha saklig sammenheng med testanlegget og kostnaden må stå i rimelig forhold til tiltakets skadevirkninger og til nytten av utprøvingen.

Departementet ber NVE utstede ny anleggskonsesjon med oppdaterte vilkår.

Ekspropriasjon

Ingen av klagerne er parter i ekspropriasjonssaken eller har anført særlige klagegrunner rettet mot dette. Departementet finner derfor ikke grunn for å gjøre en nærmere vurdering av samtykket til ekspropriasjon. Departementet minner om ettårs fristen for å begjære skjønn, jf. oreigningslova § 16. Fristen løper fra dags dato.

Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs vedtak av 2. september 2022 stadfestes med det tilleggsvilkåret om fugleundersøkelser som følger ovenfor.

Departementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum. Departementets avgjørelse om å avvise klage, kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd bokstav c.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Caroline Sjølie
fagsjef

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Forum for natur og friluftsliv Rogaland Motvind Norge Karmøy og Bokn Nei til havvind ved Utsira Norges	Postboks 593	5806	BERGEN
Miljøvernforbund Rødt Haugalandet Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER